

K E L T A I N E N K I R J A S T O

ELIZABETH
STROUT

Olive
Kitteridge

K E L T A I N E N K I R J A S T O

ELIZABETH STROUT:

Nimeni on Lucy Barton (2016, suom. 2018)

Kaikki on mahdollista (2017, suom. 2019)

Olive Kitteridge (2008, suom. 2020)

ELIZABETH STROUT

Olive Kitteridge

Suomentanut

KRISTIINA RIKMAN

TAMMI
HELSINKI

Englanninkielinen alkuteos *Olive Kitteridge* ilmestyi Yhdysvalloissa 2008.

Copyright © 2008 by Elizabeth Strout

This translation published by arrangement with Random House,
an imprint of Random House, a division of Penguin Random House LLC.

Suomenkielinen laitos © Tammi ja Kristiina Rikman 2020

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Painettu EU:ssa

ISBB 978-952-04-1073-5

*Äidilleni,
joka osaa tehdä elämästä taianomaisen
ja on paras tuntemani tarinankertoja*

Sisällys

Apteekki	9
Nousuvesi	47
Pianisti	71
Pieni säväys	89
Nälkä	108
Toinen tie	148
Talvikonsertti	176
Tulppaanit	197
Reissuvasu	229
Sisäänrakennettu	254
Turvatarkastus	278
Rikollista	324
Joki	347

Apteekki

Henry Kitteridge oli monet vuodet apteekkarina naapurikaupungissa, ajoi aina aamuisin töihin pitkin lumisia teitä tai sateisia teitä tai kesäisiä teitä, jolloin villivadelmat puskiivat uutta kasvustoa piikkipensaiden läpi kaupungin laidalla, missä hän kääntyi leveämmälle kadulle joka johti apteekille. Vaikka hän on nyt eläkkeellä, hän herää silti aamuvaihain ja muistelee, miten aamut olivat ennen hänen suosikkejaan, aivan kuin maailma olisi ollut hänen salaisuutensa renkaiden jyristessä hiljaa hänen allaan ja valon noustessa aamu-usvan läpi, oikealla vilahti merenlahti ja sitten männyt, hoikat ja korkeat, ja hän ajoi melkein aina ikkuna puoliksi auki, koska rakasti mäntyjen ja meri-ilman suolaista tuoksua, ja talvisin hän halusi haistaa pakkasen.

Apteekki oli pieni kaksikerroksinen rakennus, yhteydessä naapuriinsa missä pitivät majaa rautakauppa ja pieni sekatarvialiike. Henry pysäköi aamuisin takapihalle isojen metallisten roskisten viereen ja meni sitten sisälle apteekin takaovesta, sytytti valot, sääti termostaatin

lämpimälle, tai jos oli kesä, pani tuulettimet päälle. Hän avasi kassakaapin, pani rahat kassakoneeseen, avasi etuoven, pesi kätensä, pukeutui valkeaan takkiin. Rituaali oli miellyttävä aivan kuin vanha myymälä – hyllyillä oli hammastahnaa, vitamiineja, kosmetiikkaa, hiuspinnejä ja jopa ompelutarvikkeita ja onnittelukortteja samaten kuin punaisia kumisia kuumavesipulloja ja peräruiskeita – olisi ollut tuttu ja luotettava ihminen. Kaikki kotosalla kenties tapahtuneet epämiellyttävyydet, levoton tapa jolla hänen vaimonsa nousi heidän sängystään yön pimeinä tunteina vaeltamaan ympäri taloa – kaikki se vetäytyi kuin ranta-viiva kun hän astui sisälle apteekkinsa suojaan. Seistesään takahuoneessa vetolaatikoiden ja pilleripurkkien rivistön kanssa Henry ilahtui kun puhelin alkoi soida tai rouva Merriman tuli hakemaan verenpainelääkkeitään tai vanha Cliff Mott digitalistaan, hän ilahtui myydessään Valiumia Rachel Jonesille, jonka mies oli karannut samana yönä kun heidän vauvansa oli syntynyt. Henry kuunteli mielikseen ihmisiä ja monesti viikon varrella hän sanoi: ”Voi sentään, ikävä kuulla”, tai ”No jopas jotakin!”

Sisäisesti hän kärsi hiljaa sellaisen miehen levottomuudesta, joka oli todistanut lapsuudessaan kahdesti muuten tiukasti kuria pitäneen äitinsä hermoromahduksen. Ja jos joku asiakas joskus hermostui lääkkeen hinnasta tai ärtyi laastarin tai kylmäpakkauksen laadusta, Henry yritti parhaansa mukaan oikaista asian. Rouva Granger oli ollut monet vuodet hänen apulaisenaan, hänen miehensä oli hummerinkalastaja ja hän tuntui tuovan tullessaan viileän

avovesien tuulahduksen, eikä hän yrittänyt suuremmin miellyttää asiakkaita. Henryn oli kuunneltava toisella korvalla silloinkin kun toimitti reseptilääkkeitä, ettei rouva tuhahdellut kassalla valituksille. Se toi useammin kuin kerran hänen mieleensä sen, miten hän piti silmällä vaimoaan Olivea, jottei tämä olisi liian kovalla kädellä puuttunut heidän poikansa Christopherin kotiläkseyihin tai tekemättä jääneisiin pikku velvollisuuksiin; hän kuunteli hajamielisesti – koetti pitää kaikki tyytyväisinä. Kun hän kuuli rouva Grangerin kireän äänensävyn, hän jätti asemansa ja siirtyi keskemälle apteekkia jutellakseen itse asiakkaan kanssa. Muuten rouva Granger hoiti työnsä hyvin. Henry arvosti sitä, ettei rouva lörpötellyt, että hän hoiti inventaarion hyvin eikä ollut juuri koskaan sairaana. Kun rouva eräänä yönä sitten otti ja kuoli, Henry yllättyi, hän tunsu olevansa vastuussa siitä, aivan kuin vuosien varrella pillereiden ja yskänlääkkeiden ja injektioruiskujen kanssa touhutessa häneltä olisi jäänyt huomaamatta jokin oire, jonka suhteen hän ehkä olisi voinut auttaa.

”Hiirulainen”, hänen vaimonsa sanoi, kun hän palkkasi uuden tytön. ”Näyttää ihan hiireltä.”

Denise Thibodeaulla oli pyöreät posket ja pienet silmät, jotka tihrustivat ruskeakehyksisten silmälasien takaa. ”Mutta mukava hiiri”, Henry sanoi. ”Söpöläinen.”

”Ei kukaan kumaraharteinen voi olla söpöläinen”, Olive sanoi. Totta kyllä Denisen kapeat hartiat olivat hiukan kumaraiset, ikään kuin anteeksipyytävät. Hän oli kaksikymmentäkaksivuotias, valmistunut Vermon-

tin yliopistosta. Hänen miehensäkin nimi oli Henry, ja kun Henry Kitteridge tapasi hänet ensimmäistä kertaa, miehen pyyteetön erinomaisuus teki häneen vaikutuksen. Nuori mies oli tarmokas ja roteva ja hänen silmäkulmasaan oli pilke joka toi eloa hänen tavallisille, rehellisille kasvoilleen. Hän oli putkimies ja töissä enonsa firmassa. Hän ja Denise olivat olleet naimisissa vuoden.

”No jos on pakko”, Olive sanoi kun Henry ehdotti että he kutsuisivat nuoren parin illalliselle. Henry antoi asian olla. Tuohon aikaan hänen pojastaan – joka ei vielä fyysisesti osoittanut mitään puberteetin merkkejä – oli sukeutunut äkkipikainen ja sulkeutunut nuorukainen, jonka kiukunpuuskat olivat kuin myrkyä, ja Olive tuntui yhtä häilyväiseltä ja muuttuneelta kuin Christopher, ja nuo kaksi ottivat yhteen kiivaasti ja hanakasti ja yhtä äkisti riidat vaihtuivat tiheään, intiimiin hiljaisuuteen, jonka keskelle typertynyt Henry jäi ihmettelemään mistä hänet oli sivuutettu.

Mutta kun Henry Kitteridge seisoj eräänä myöhäiskesän päivänä takapihan parkkipaikalla juttelemassa Denise ja Henry Thibodeaun kanssa auringon pilkistäessä kuusien lomasta, hän kaipasi niin kovasti näiden nuorten seuraa, että kun he katsoivat häntä ujoina mutta innokkaina, tavalla jonka hän muisti omilta vuosien takaisilta yliopistoajoiltaan hän sanoi: ”Olive ja minä haluaisimme kutsua teidän illalliselle lähiaikoina.”

Hän ajoi kotiin ohi korkeiden mäntyjen, ohi läikähävän merenlahden ja ajatteli Thibodeaun pariskuntaa, joka matkasi vastakkaiseen suuntaan asuntovaunulleen

kaupungin laitamille. Hän kuvitteli vaunun mielessään mukavaksi ja kodikkaaksi ja siistiksi – Denise oli siisti nuori nainen – ja ajatteli miten he vaihtaisivat päivän kuulumisia. Denise saattaisi sanoa: ”Henry on helppo pomo.” Ja Henry sanoisi: ”Minä pidän kovasti siitä hepusta.”

Henry kääntyi pihatielle, mikä ei ollut niinkään pihatie vaan nurmikaistale mäennyppylällä ja näki Oliven puutarhassa. ”Hei, Olive”, hän sanoi tullessaan kohti. Hänen olisi tehnyt mieli halata, mutta vaimosta huokuva synkeys näytti seisovan hänen vieressään kuin tuttava joka ei suostunut lähtemään pois. Hän kertoi kutsuneensa Thibodeaut illalliselle. ”Kuuluu tapoihin”, hän sanoi.

Olive sipaisi hien ylähuuleltaan ja kääntyi kiskaisemaan maasta ruohosipulitupon. ”Olkoon sitten niin, herra presidentti”, hän sanoi. ”Antakaa ohjeet kokille.”

Perjantaina Thibodeaut ajoivat hänen perässään kotiin, ja nuori Henry kätteli Olivea. ”Mukava paikka teillä”, hän sanoi. ”Merinäköalakin. Herra Kitteridge kertoi että te rakensitte talon yhdessä.”

”Niin teimme.”

Christopher röhnötti pöydässä sivuttain, teinipojan tympeyteen vajonneena, eikä vastannut kun Henry Thibodeau kysyi harrastiko hän koulussa jotain urheilua. Henry Kitteridge tunsi sisällään kuohahtavan odottamattoman raivon; hänen teki mieli huutaa pojalle, huono käytös tuntui paljastavan jotain ikävää, jota ei olisi heidän kotonaan odottanut.

”Apteekissa oppii tuntemaan kaikkien kaupunkilaisten salaisuudet”, Olive sanoi Deniselle ja asetti hänen eteensä lautasellisen keitettyjä papuja. Olive istui vastapäätä Deniseä ja työnsi hänelle ketsuppipulloa. ”Pitää oppia pitämään suunsa supussa. Mutta sinulta se näköjään sujuu luonnostaan.”

”Denise ymmärtää”, Henry Kitteridge sanoi.

Denisen aviomies sanoi: ”Totta. Deniseä luotettavampaa saa hakea.”

”Uskon”, sanoi Henry ja ojensi hänelle sämpyläkorin. ”Ja sano vain Henry. Se on yksi minun suosikkimistäni”, hän lisäsi. Denise nauroi hiljaa; Henry näki että tyttö piti hänestä.

Christopher vajosi syvemmälle tuoliinsa.

Henry Thibodeaun vanhemmat asuivat maatilalla ja nuo kaksi Henryä keskustelivat sadosta ja salkopavuista ja siitä miten maissi ei ollut tänä kesänä kovin makeaa, koska ei ollut satanut ja siitä miten perustettiin kunnollinen parsapenkki.

”Voi herran tähden”, sanoi Olive kun Henry Kitteridge ojentaessaan ketsuppia nuorelle miehelle onnistui kaatamaan sen ja ketsuppi levisi tammipöydälle kuin hyytynyt veri. Koettaessaan nostaa pulloa Henry sai sen kierähtämään ja ketsuppia päätyi sormiin ja sitten hänen valkoiselle paidalleen.

”Anna olla”, Olive komensi ja nousi seisomaan. ”Anna olla, Henry. Voi herran tähden.” Ja Henry Thibodeau hätkähti ja näytti säikähtäneeltä, varmaan kuullessaan oman nimensä.

”Pahus minkä sotkun sain aikaan”, sanoi Henry Kitteridge.

Jälkiruoaksi kaikki saivat sinisen kulhon, jonka keskelle oli kauhaistu vaniljajäätelöä. ”Vanilja on minun lempimakuuni”, sanoi Denise.

”Niinkö”, sanoi Olive.

”Niin minunkin”, sanoi Henry Kitteridge.

Kun syksy tuli ja aamut pimenivät ja apteekkiin osui vain kapea viipale suoraa auringonvaloa ennen kuin aurinko siirtyi rakennuksen taakse ja jätti apteekin selviytymään kattolamppujen varassa, Henry seisoi apteekin takahuoneessa täyttämässä pieniä muovipulloja ja vastaili puhelimeen sillä aikaa kun Denise pysytteli myymälän etuosassa kassakoneen tuntumassa. Ruokatunnilla Denise avasi kotoa tuomansa voileivän käärepaperista ja söi sen takahuoneessa, missä oli varasto, ja sitten Henry söi oman lounaansa ja joskus, kun apteekissa ei ollut asiakkaita, he saattoivat juoda yhdessä naapurikaupasta haetut kahvit. Denise vaikutti luonnostaan hiljaiselta tytöltä, mutta toisinaan hän sai lörpöttelykohtauksen. ”Minun äiti sairasti vuosikaudet ms-tautia, se alkoi niin kauan sitten että me kaikki opimme auttamaan häntä. Kaikki minun kolme veljeäni ovat erilaisia. Eikö ole hasua kun käy niin?” Veljistä vanhin, Denise sanoi oikaislessaan shampoopulloa, oli ollut isänsä suosikki siihen saakka kun nai tytön, josta isä ei pitänyt. Denisen omat appivanhemmat olivat suurenmoisia, hän sanoi. Hänellä oli ollut yksi poikaystävä ennen Henryä, protestantti,

eivätkä pojan vanhemmat olleet suhtautuneet Deniseen kovin hyvin. ”Ei siitä olisi tullut mitään”, hän sanoi ja sipaisi hiuskiehkuran korvansa taakse.

”No, Henry on mahtava nuorimies”, Henry sanoi.

Denise nyökkäsi ja hymyili silmälasiansa läpi hämilisenä kuin kolmetoistavuotias tyttö. Ja taas Henry näki mielessään asuntovaunun ja nuorenparin telmimässä keskenään kuin kaksi ylikasvuista koiranpentua; hän ei osannut sanoa miksi se herätti hänessä onnen tunteen, kuin sulaa kultaa olisi vuodatettu hänen sisälleen.

Denise oli yhtä tehokas kuin rouva Granger, rennompi vain. ”Oikealla vitamiinien alla toisella käytävällä”, hän saattoi sanoa asiakkaalle. ”Minä voin näyttää.” Kerran hän sanoi Henrylle, että antoi joskus asiakkaan vaeltaa ympäri apteekkia ennen kuin kysyi voisiko auttaa. ”Sillä lailla he saattavat löytää jotain mitä eivät tienneet tarvitsevansa. Ja myynti nousee.” Talviaurinko läikähti kosmetiikkavitriinin lasin poikki; puulattia hohti hunajaisena.

Henry kohotti hyväksyvästi kulmakarvojaan. ”Kävipä minulla onni kun sinä astuit sisään tuosta ovesta.” Denise kohensi silmälasiaan kämmenselällä ja kiiruhti sitten pyyhkimään pölyjä linimenttipurkeista.

Jerry McCarthy, poika joka toimitti apteekkitavaroita Portlandista kerran viikossa – tai niin usein kuin tarvittiin – söi joskus lounasta apteekin takahuoneessa. Hän oli yhdeksäntoista, päässyt juuri lukioista, iso, lihava poika, jolla oli pehmeä naama ja joka hikoili niin että hänen paidassaan oli märkiä läikkiä ja joskus hiki valui noroina pitkin hänen rintaansa niin että poikaparka näytti imet-

tävältä. Hän kökötti laatikolla polvet melkein korvissa ja söi kerrosvoileipää, josta pursui majoneesia ja kananmunaa tai tonnikalaa, jotka päätyivät hänen paidalleen.

Useammin kuin kerran Henry näki Denisen ojentavan hänelle paperipyyhkeen. ”Minullekin käy noin”, Henry kuuli hänen sanovan eräänä päivänä. ”Aina kun syön sel-laista missä ei ole pelkkiä leikkeleitä, siitä seuraa sotku.” Se ei voinut olla totta. Tyttö oli siisti kuin mikä, arkisen näköinen.

”Hyvää iltapäivää”, hän sanoi kun puhelin soi. ”Apteekissa, kuinka voin auttaa?” Kuin aikuista leikkivä pikkutyttö.

Ja sitten: eräänä maanantaiaamuna kun apteekissakin oli viileää, Henry sanoi mennessään avaamaan ovea: ”Miten viikonloppu meni, Denise?” Olive oli kieltäytynyt lähtemästä edellisenä päivänä kirkkoon ja Henry oli vastoin tapojaan tiuskaissut hänelle. ”Onko se liikaa pyydetty?” hän huomasi sanovansa seistessään keittiössä alushousuissa silittämässä housujaan. ”Eikö vaimo voi seurata miestä kirkkoon?” Ilman vaimoa meneminen näytti epäonnistuneen avioliiton julkiselta paljastamiselta.

”On se, turkanen sentään, on se liikaa pyydetty!” Olive oli melkein sylkäissyt, hänen raivonsa ovi oli heilahtanut selälleen auki. ”Sinulla ei ole aavistustakaan miten väsynyt minä olen opetettuani koko päivän ja ravattuani tyhmissä kokouksissa joita se turkasen idiootti rehtori vetää! Minä käyn kaupassa, laitan ruokaa, silitän, pesen pyykkiä, autan Christopheria läksyissä! Ja sinä – ” Olive oli napannut kiinni ruokapöydän tuolin selkänøjasta ja

hänen vielä yön jäljiltä kampaamaton tumma tukkansa oli valahtanut silmille. ”Sinäkin siinä, hyvä herra Humpuukimaakari Apupappi Mukava Mies, odotat minun luopuvan vapaasta sunnuntaiaamustani ja lähtevän istumaan kirkkoon älykääpiöiden keskelle!” Sitten hän oli istahtanut. ”No, minä olen kyllästynyt ja väsynyt”, hän sanoi tyynesti. ”Kuolemanväsynyt.”

Henryn valtasi pimeys; hänen sielunsa tukehtui ter-vaan. Seuraavana aamuna Olive sanoi kepeästi: ”Jimin auto haisi ihan yrjöltä viime viikolla. Toivottavasti hän on siivonnut sen.” Jim O’Casey oli Oliven opettajatoveri ja oli kuskannut vuosikaudet Olivea ja Christopheria kouluun.

”Toivotaan niin”, sanoi Henry ja sillä se riita oli käsi-telty.

”Oi, minulla oli ihana viikonloppu”, sanoi Denise ja hänen pienet silmänsä katsoivat silmälasien takaa niin lapsenomaisen innokkaina, että se oli särkeä Henryn sydämen. ”Me mentiin Henryn vanhempien luokse ja nostettiin yöllä perunaa. Henry sytytti auton etuvalot ja me kaivettiin perunaa. Kaivettiin pottuja kylmästä mul-lastasta – kuin olisi pääsiäismunia etsitty!”

Henry lakkasi availemasta penisilliinilähetystä ja meni juttelemaan Denisen kanssa. Asiakkaita ei ollut vielä ja lämpöpatteri sihisi näyteikkunan alla. Hän sanoi: ”Mutta sehän oli hienoa!”

Denise nyökkäsi ja kosketti vieressään olevaa vitamiinihyllyä. Pelokas ilme käväisi hänen kasvoillaan. ”Minulle tuli kylmä ja istuin autossa katsomassa kuinka Henry

kaivoi perunoita ja ajattelin: Tämä on liian hyvää ollakseen totta.”

Henry mietti mikä tytön nuorena elämässä oli saanut hänet epäilemään onneaan; kenties äidin sairaus. Hän sanoi: ”Nauti sinä vain, Denise. Sinulla on vielä monta onnen vuotta edessä.” Tai kenties, Henry ajatteli palatesaan lääkelaatikoiden pariin, kenties kyse oli katolilaisuudesta – hehän tunsivat syyllisyyttä kaikesta.

Oliko seuraava vuosi Henryn elämän onnellisin? Hän ajatteli usein niin vaikka tiesikin, että oli typerää väittää sellaista jostakin ihmiselämän vuodesta, mutta hänen muistinsa mukaan tuo nimenomainen vuosi oli ollut suloinen aika, johon ei sisältynyt ajatuksia minkään alkamisesta tai loppumisesta, ja kun hän ajoi apteekkiin varhain aamulla talven pimeydessä ja sitten kevätaamun kirkkaudessa, kesän puhjetessa täyteen kukkaan hänen edessään, työn pienet ilot olivat kuitenkin ne, jotka täyttivät kaikessa yksinkertaisuudessaan hänen maljansa ääriä myöten. Kun Henry Thibodeau ajoi sorapintaiselle pysäköintipaikalle, Henry Kitteridge piti ovea auki Deniselle ja huikkasi: ”Terve mieheen, Henry!” ja Henry Thibodeau pisti päänsä ulos avoimesta autonikkunasta ja vastasi: ”Tervepä terve, Henry!” leveä hymy huulillaan ja hänen kunnan miehen kasvonsa loistivat hyväntuulisina. Joskus he vain tervehtivät sanomalla: ”Henry!” Ja toinen vastasi: ”Henry!” Se oli heistä hauskaa ja Denise pujahti apteekkiin kuin jalkapallo, jota miehet lempeästi pomputtelivat toisilleen.

Kun Denise riisui lapasensa, hänen kätensä olivat pienet kuin lapsella, mutta kun hän kosketti sormillaan kassakoneen näppäimiä tai sujautti jotain valkoiseen pussiin, ne olivat aikuisen naisen sulokkaat kädet – ajatteli Henry – jotka koskettivat miestänsä hellästi, ja jotka joskus vaihtaisivat vauvan vaippoja aikuisen naisen hiljaisella varmuudella, sivelisivät kuumeista otsaa, työntäisivät hammaskeijun lahjan lapsen tyynyn alle.

Kun Henry katsoi miten Denise kohensi nenälleen valahtaneita silmälaseja lukiessaan inventaariolistaa, hän oli Henrystä Amerikkaa aidoimmillaan, sillä tuolloin elettiin aikaa, jolloin hippikausi oli aluillaan ja Newsweekin artikkelit marihuanasta ja ”vapaasta rakkaudesta” aiheuttivat Henryssä levottomuutta, jonka yksi Deniseen luotu katse karkotti. ”Me ollaan menossa helvettiin kuin roomalaiset”, Olive sanoi voitonriemuisesti. ”Amerikka on iso pilaantunut juusto.” Mutta Henry ei lakannut uskomasta että kohtuullisuus perisi voiton ja apteekissa hän työskenteli päivittäin rinnallaan tyttö, jonka ainoa unelma oli perustaa joskus perhe miehensä kanssa. ”En minä perusta naisten vapautusliikkeestä”, hän sanoi Henrylle. ”Minä haluan oman talon jossa voin pedata sängyt.” Mutta jos Henryllä olisi ollut tytär (oma tytär olisi ollut ihana), hän olisi varoittanut tätä. Hän olisi saattanut sanoa: Hienoa, petaa vaan sängyt, mutta koeta myös käyttää järkeäsi. Mutta Denise ei ollut hänen tyttärensä, ja hän sanoi, että perheenäidin ammatti oli jalo – epä-määräisesti tietoisena vapaudesta, joka liittyi siihen, ettei neuvottava ollut verisukulainen.

Hän rakasti Denisen viattomuutta, hänen unelmiensa puhtautta, mutta ei se tarkoittanut, että hän olisi rakastunut. Tytön luontainen pidättyvyys itse asiassa sai hänet himoitsemaan Olivea uudella voimalla. Oliven kärkevät mielipiteet, hänen täyteläiset rintansa, hänen hurjat mielentilansa ja äkilliset nauruntyrskähdyksensä herättivät Henryssä uudenlaisen eroottisen tuskan, ja joskus huottaessaan yön pimeydessä hän ei ajatellutkaan Deniseä vaan kumma kyllä tämän nuorta, verevää aviomiestä – nuoren miehen rajuutta kun hän yhtyi vaimoonsa – ja Henry Kitteridge tunsi uskomattoman kiihkon leimahduksen ajatellessaan miten hän rakastaessaan vaimoaan yhtyi kaikkiin miehiin, jotka maailmassa naisia rakastivat, naisia jotka kätkivät sisäänsä äiti maan tumman, koston salaisuuden.

”Siunatkoon”, sanoi Olive kun Henry siirtyi pois hänen päältään.

Henry Thibodeau oli pelannut collegessa jalkapalloa aivan niin kuin Henry Kitteridgekin. ”Eikö ollutkin mahtavaa?” nuori Henry kysyi eräänä päivänä. Hän oli tullut hakemaan Deniseä töistä ja poikennut apteekkiin. ”Kun kuuli katsojien huutavan? Ja näki miten pallo syötettiin kohti ja että siitä saisi kopin? Voi pojat että minä rakastin sitä.” Hän virnisti ja hänen puhtaat kasvonsa ikään kuin säteilivät valoa. ”Rakastin.”

”Minä en tainnut olla yhtä hyvä kuin sinä”, Henry Kitteridge sanoi. Hän oli ollut hyvä juoksemaan ja väistämään, mutta ei kyllin hyökkäävä ollakseen todella hyvä pelaaja. Häntä hävetti muistaa, että hän oli pelännyt joka

pelissä. Hän oli ollut iloinen, kun hänen arvosanansa olivat laskeneet, ja hänen oli ollut jätettävä pelaaminen.

”Äh, en minä ollut kovin hyvä”, sanoi Henry Thibodeau ja hieroi isolla kädellä otsaansa. ”Minä vain tykkäsin siitä.”

”Hän oli hyvä”, sanoi Denise pukiessaan takkia ylleen. ”Hän oli todella hyvä. Huutosakilla oli hänelle oma kannustus.” Hän sanoi ujosti: ”Joo joo, Thibodeau...”

Henry Thibodeau sanoi ovelle mennessään: ”Hei, me aiotaan kutsua sinut ja Olive syömään lähiaikoina.”

”No jopas – älkää siitä kantako huolta.”

Denise oli kirjoittanut Olivelle kiitoskortin siistillä, pienellä käsialallaan. Olive oli silmäillyt sitä ja heittänyt sen Henryn eteen pöydälle. ”Käsiala on yhtä varovainen kuin kirjoittajansa”, Olive oli sanonut. ”Hän on mitättömin lapsi jonka olen nähnyt. Miksi noin kalpea ihminen pukeutuu harmaaseen ja beigeen?”

”En tiedä”, Henry sanoi aivan kuin olisi ihmetellyt sitä itsekin. Ei hän ihmetellyt.

”Tylsimys”, sanoi Olive.

Mutta ei Denise ollut tylsimys. Hän laski sukkelahti ja muisti kaiken mitä Henry oli kertonut hänelle apteekissa myytävistä lääkkeistä. Hän oli ottanut pääaineekseen yliopistossa luonnontieteet ja taisi kyllä molekyyliakenteet. Joskus ruokatunnilla hän istui omenalaatikolla Merck Manual sylissään. Hänen lapsenomaiset kasvonsa, jotka silmälasit saivat näyttämään vakavilta, olivat kääntyneet keskittyneesti kirjan sivuihin, hän istui polvet koukussa ja hartiat kyyryssä.

Söpöliini, käväisi Henryn mielessä, kun hän kurkisti ovelta ohi mennessään. ”Kaikki hyvin, Denise?”

”Kaikki hyvin, kiitos.”

Henry hymyili vielä järjestellessään pullojaan ja naputellessaan etikettejä. Denisen luonne sopi hänen omaansa yhtä hyvin kuin aspiriini yhtyi cox-2-entsyymiin. Henryn päivä sujui tuskattomasti. Lämpöpatterit suhisivat suloisesti, kello kilisi kun joku astui sisään ovesta, puulattia narisi, kassakone kilahti. Joskus tuolloin hän ajatteli, että apteekki oli kuin terve autonominen hermojärjestelmä joka toimii hiljaa ja vakaasti.

Iltaisin adrenaliini hyökki hänen lävitseen. ”Minä en tee muuta kuin laitan ruokaa ja siivoan muiden jälkiä”, Olive saattoi huutaa ja läiskäisi kulhollisen patapaistia hänen eteensä. ”Ihmiset odottavat naama pitkällä minun palvelevan heitä.” Ällistys sai Henryn käsivarret kihelmöimään.

”Ehkä sinun pitäisi auttaa vähän enemmän kotitöissä”, hän sanoi Christopherille.

”Miten sinä uskallat sanoa mitä hänen pitää tehdä? Eihän sinua kiinnosta tietää edes sitä mitä poika joutuu kokemaan yhteiskuntaopin tunneilla!” Olive huusi Henrylle mutta Christopher pysyi vaiti virne naamallaan. ”John O’Caseykin välittää pojasta enemmän kuin sinä”, Olive sanoi ja iski lautasliinan pöytään.

”Jim opettaa koulussa, hyvänen aika sentään, ja näkee sinua ja Christopheria päivittäin. Ja mitä vikaa yhteiskuntaopin tunneissa on?”

ELIZABETH STROUT (S. 1956) on pidetty ja paljon luettu yhdysvaltalainen kirjailija. Hänen kolmas Keltaisessa kirjastossa julkaistu teoksensa *Olive Kitteridge* voitti Pulitzer-palkinnon 2009. Siitä tehtiin Suomessakin ihastuttanut tv-sarja, joka kahmi kahdeksan Emmy-palkintoa. Elizabeth Strout on koulutukseltaan juristi. Hän on syntynyt Mainesta ja asuu nykyään New Yorkissa.

Kaikenlaista sattuu. Usein sellaista, mitä ei toivoisi sattuvan. Elämäksi sitä kutsutaan, mutta miten siitä selviää? Vastauksia etsii ihastuttava, vihasuttava Olive Kitteridge, jolla on mielipide kaikkeen eikä varmuutta mistään.

”Hauska ja häijy rouva Kitteridge on vastustamaton hahmo, varsinainen originelli. Hänen takiaan tätä kirjaa on mahdoton laskea käsistään.”

SAN FRANCISCO CHRONICLE

”Olive on akseli, jonka ympärillä nämä 13 armottoman inhimillistä tarinaa pyörivät. Unohtumaton kirja.” O: THE OPRAH MAGAZINE

Päällys: Laura Lyytinen • Kuvat: Istockphoto

9 789520 410735

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-1073-5